

EKLA	DITE	KLIVAJ FRAKT	KOULE KI PI KOMEN	KARAKTERISTIK ESPESYAL	ITILITE	NON MINERAL LA	KONPOZISYON*
1.2	✓		qian òtwe sou gri	poud nwa glise	min kreyon libriyon	Grafit	C
2.5	✓		qian metallik	Pezan 7.6g/cm ³ liv gri-nwa	minè plon	Gadèn	PbS
5.5-6.5	✓		nwa òtwe sou qian	lèman ditte li poud nwa	minè fè	Mayeif	Fe ₂ O ₄
6.5	✓		jon kuiv	poud vèt-nwa kristal fòm kib	minè souf	Prit	FeS ₂
1-6.5	✓		qian metallik òtwe wouli fè	poud wou-mawon	minè fè	Emait	Fe ₂ O ₃
1	✓		blan òtwe sou vèt	Glise	poudtalik	Talik	Mg ₃ Si ₄ O ₁₀ (OH) ₂
2	✓		jon òtwe sou dore	fonn fosil ka gen odè	vikonizasyon konouchou, card silirik	Souf	S
2	✓		blan òtwe wòt oubyen sou gri	grave fosil dk zong	platedepari plat nan mi kay	Jips	CaSO ₄ 2H ₂ O
2-2.5	✓		enkoulo an sou jon	fleksib lè li an fèy mens	Izolan elektrik	Milka Moskovif	KAl ₃ Si ₃ O ₁₀ (OH) ₂
2.5	✓		òtwe sou blan	enkoulo kivaj kibik	yo mete l nan manjif fonn glas		NaCl
2.5-3	✓		Nwa òtwe sou bren fonsè	fleksib lè li an fèy mens	Izolan elektrik	Milka nwa	Al Si ₃ O ₁₀ (OH) ₂
3	✓		enkoulo oubyen varyab	fè bouli kim nan asid	siman pris polarizan	Kalst	CaCO ₃
3.5	✓		enkoulo oubyen varyab	fè bouli kim nan asid lè li anpoud	sous mayeyòm	Dolomit	CaMg(CO ₃) ₂
4	✓		Enkoulo ou varyab	Kivaj nan kat direksyon	asid filyowidrik	Filyorit	CaF ₂
5-6	✓		nwa òtwe sou vèt fonsè	fann an de direksyon a 90°	koleksyon mineral	Pwoksèn (Augite)	(Ca,Na)(Mg,Fe,Al) (Si,Al) ₂ O ₆
5.5	✓		nwa òtwe sou vèt fonsè	Separe a 56° epi 124°	koleksyon mineral	Antbòl (ònblienn)	CaNa(Mg,Fe,Al,Fe,Ti) (Si ₂ O ₇ ,O,OH) ₂
6	✓		nan òtwe sou wòz	Kivaj nan de direksyon a 90°	seramik dk vit	(òtoz)	Fèspat Potasyòm, KAlSi ₃ O ₈
6	✓		blan òtwe sou gri	kivaj nan de direksyon, seramik dk vit		Fèspa plajyoklaz (Fèspa Na-Ca)	(Na,Ca)AlSi ₃ O ₈
6.5	✓		vèt òtwe sou gri oubyen fòmou	an jeneral vèt pdl, giranile	brik pou founo, bijou	Olivin	(Fe,Mg) ₂ SiO ₄
7	✓		Enkolò oubyen varyab	Enkolò ki pa diyon, ka lè kristal ekzagon	vit, bijou dk elektwonik	Kwatz	SiO ₂
7	✓		wouj fonsè òtwe sou vèt	Ela ki pa diyon, parèt souvòch sou tòm gien wouj wòch metallik nan NYS	bijou ak materyèl abrazif	Grenn (almanden)	Fe ₃ Al ₂ Si ₅ O ₁₂

*Senbòl chimikal = alifmityòm
C = cadòn
Ca = kalsiyòm
Cl = klò
F = filyò
Fe = fè
H = idwojèn
K = potasyòm
Mg = mayeyòm
Na = sodiyòm
O = oksijèn
Pb = plon
S = souf
Si = silisyòm
Ti = titan

✓ = Jan li kase pi souvan

Tablo Referans Syans Latè

KONSTANT FIZIK

Dezentegrasyon radyoaktif			Chalè Espesifik Materyèl ki pi komen	
IZOTOP RADYOAKTIF	DEZENTEGRASYON	DEMNI (ane)	MATERYÈL	CHALÈ ESPESIFIK Kalori/gram °C
Kabòn-14	C ¹⁴ → N ¹⁴	5.7 × 10 ³	Dio	1.0
Potasyòm-40	K ⁴⁰ → Ar ⁴⁰ Ca	1.3 × 10 ⁹	likid	0.5
Iranòm-238	U ²³⁸ → Pb ²⁰⁶	4.5 × 10 ⁹	gaz	0.24
Ribidyòm-87	Rb ⁸⁷ → Sr ⁸⁷	4.9 × 10 ¹⁰	Lè sèk	0.20
			Bazait	0.19
			Granit	0.11
			Fè	0.09
			Kuiv	0.09
			Plon	0.03

Pwopriyete Dio

Kantite enèji glas bezwen pou li fonn..... 80 kalori/gram
Kantite enèji dio hay lè li touren glas..... 80 kalori/gram
Kantite enèji dio bezwen pou li evapore..... 540 kalori/gram
Kantite enèji vapè dio hay lè li kondanse..... 540 kalori/gram
Mas volimik dio lè temperati a 3.98 °C..... 1.00 gram/mlilit

EKWASYON

Pousantaj devyasyon parapò ak valè akseptè a $\frac{\text{Devyasyon (\%)} = \frac{\text{diferans parapò ak valè akseptè a}}{\text{Valè ki akseptè}} \times 100$

Eksantrisite yon elips Eksantrisite = $\frac{\text{Distan ant fwaye yo}}{\text{longè aks majè a}}$

Gradyan Gradyan = $\frac{\text{chanjman pozisyon}}{\text{distan}}$

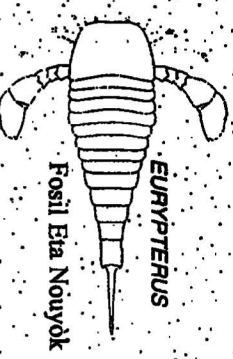
Vitès chanjman Vitès chanjman = $\frac{\text{chanjman pozisyon}}{\text{tan}}$

Mas volimik yon sibstans Mas volimik = $\frac{\text{mas}}{\text{volim}}$

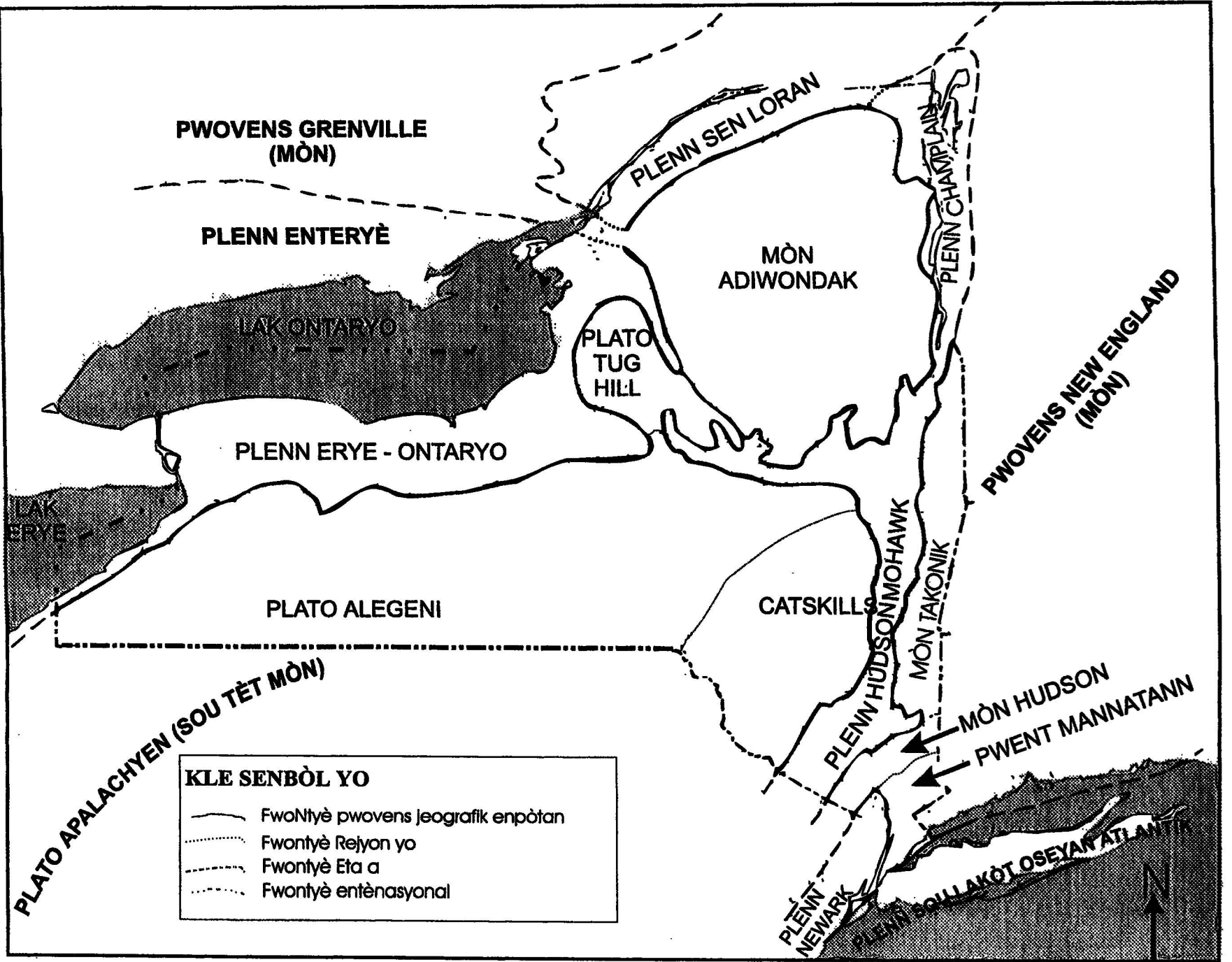
EDISYON 2001

Se edisyon Tablo Referans Syans Latè sa a yo dwe itilize nan klas apati ane lekòl 2000-2001. Premye egzamen kote elèv yo pral sèvi ak tablo sa yo se egzamen Ridiens Syans Latè y ap bay an Jannye 2001 an.

(Revised November 2006)

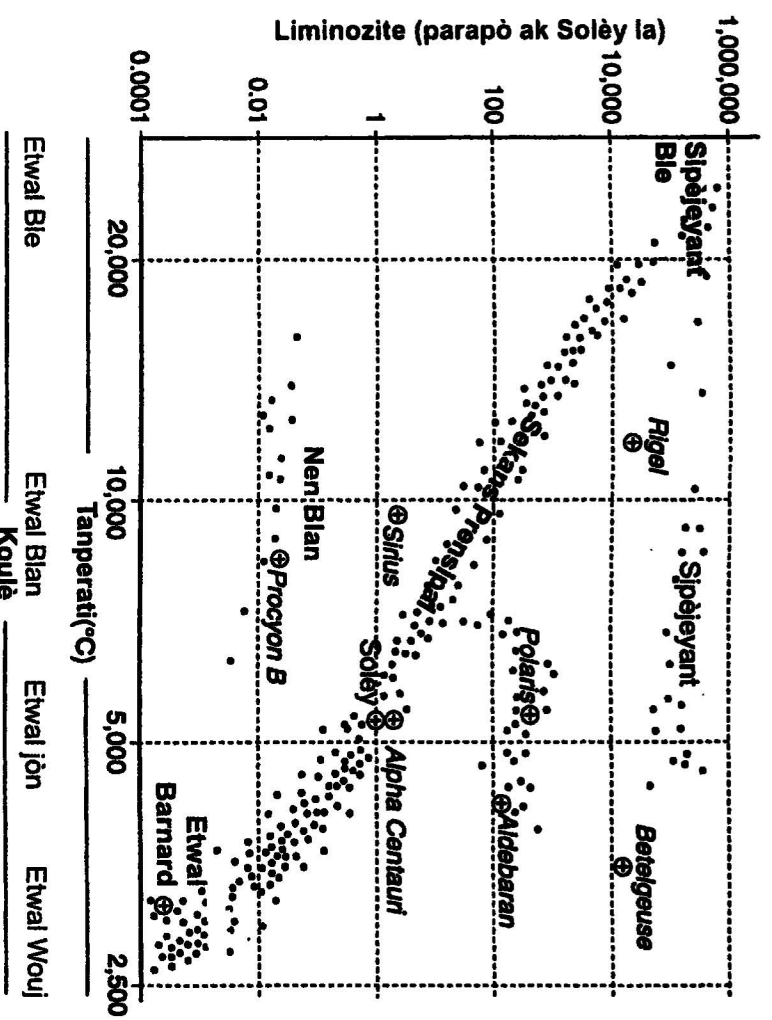

Fòm Jeneral Teren Nan Rejyon Eta Nouyòk

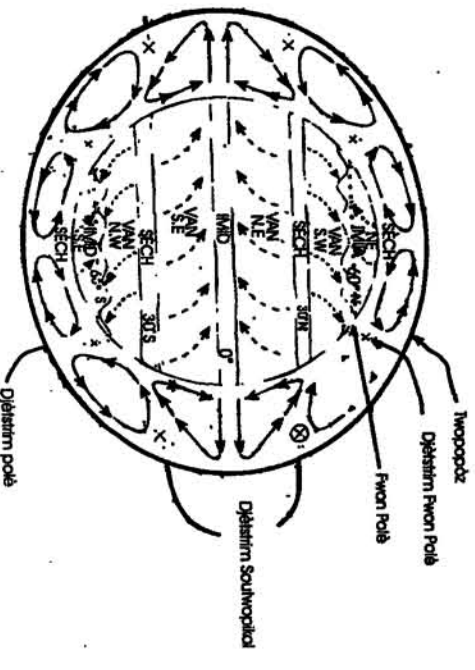
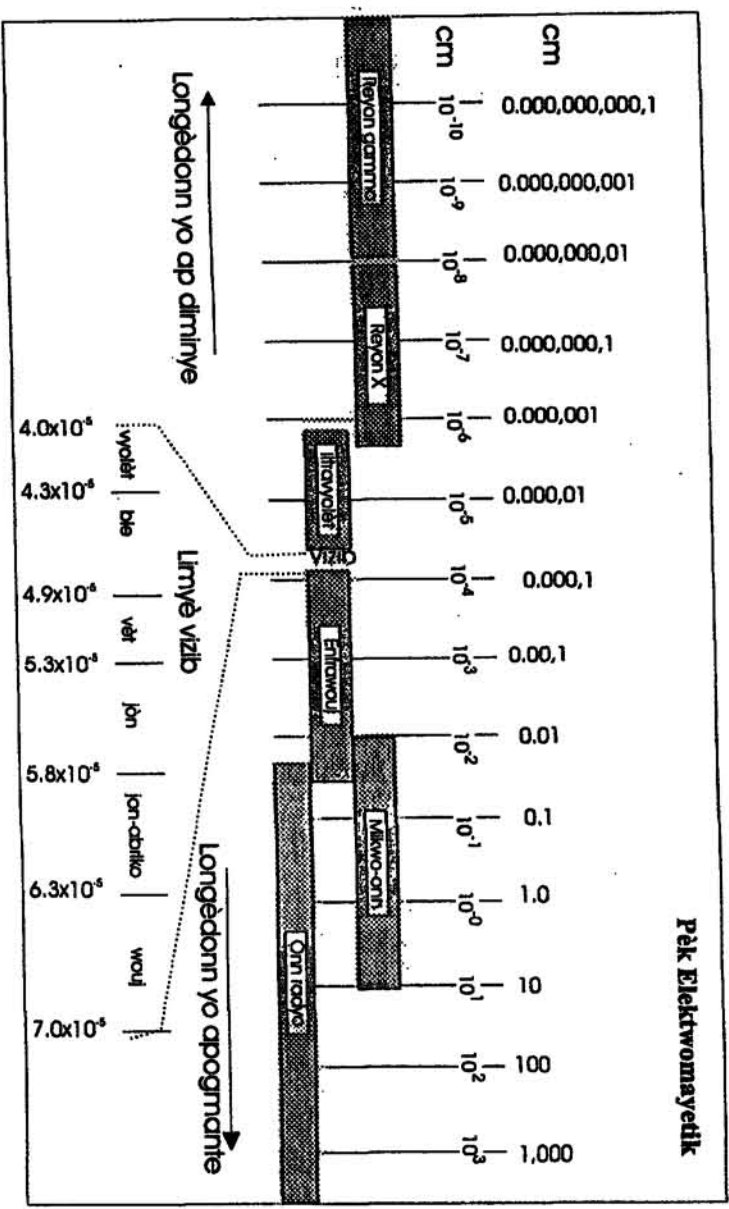
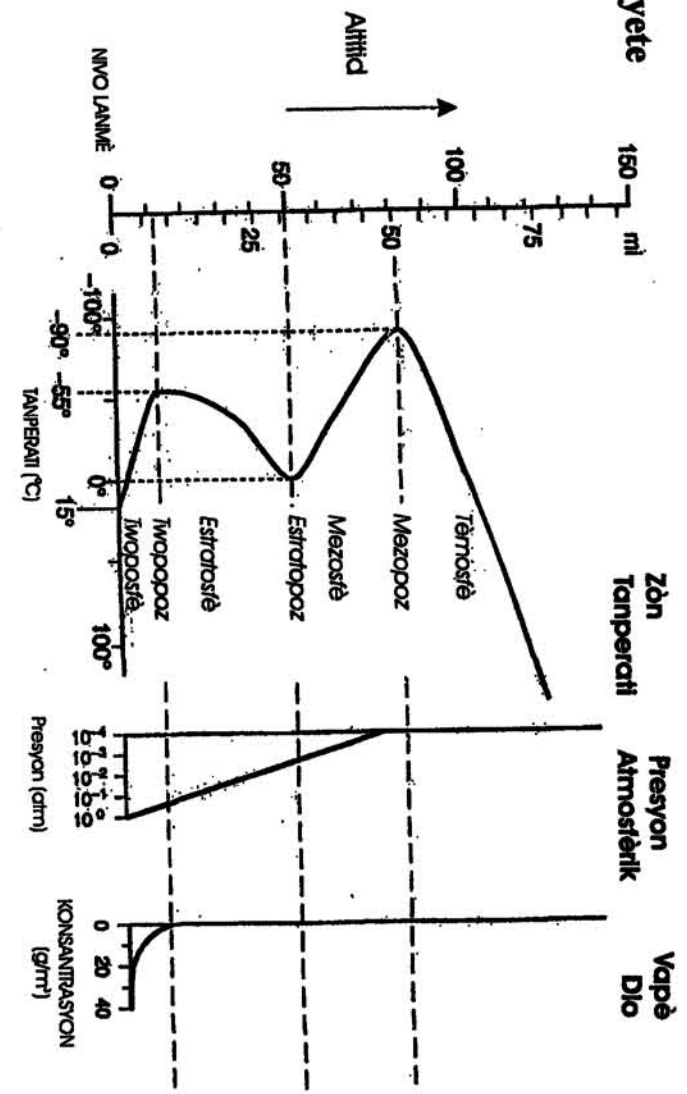
Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

Liminozite ak Tanperati Etwal yo
(Non ki an let italik yo se non ki genyen senbol sa a ⊕ bò kote li)

Objè	Distans parapò ak Solèy la (milyon kilonèt)	Peryòd Revolisyon	Peryòd Wotasyon	Eksantrite (Km)	Dyamèt Etwalyal	Mas Latè = 1	Mas Vòlmitik (g/cm ³)	Kantite Latin
SOLEY	—	—	27 jou	—	1,392,000	333,000.00	1.4	—
MEKI	57.9	88 jou	59 jou	0.206	4,880	0.553	5.4	0
VENIS	108.2	224.7 jou	243 jou	0.007	12,104	0.815	5.2	0
LATÈ	149.6	365.26 jou	23 à 56 miltik 4 segonn	0.017	12,756	1.00	5.5	1
MAS	227.9	687 jou	24 à 37 miltik 23 segonn	0.093	6,787	0.1074	3.9	2
JIPITÈ	778.3	11.86 jou	9 à 50 miltik 30 segonn	0.048	142,800	317.896	1.3	16
SATIN	1,427	29.46 ane	10 à 14 miltik	0.056	120,000	95.185	0.7	18
IRANIS	2,869	84.0 ane	17 à 14 miltik	0.047	51,800	14.537	1.2	21
NEPTIN	4,496	164.8 ane	16 è	0.009	49,500	17.151	1.7	8
LALIN LATÈ	149.6	27.3 jou	27 jou 8 è	0.055	3,476	0.0123	3.3	—

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

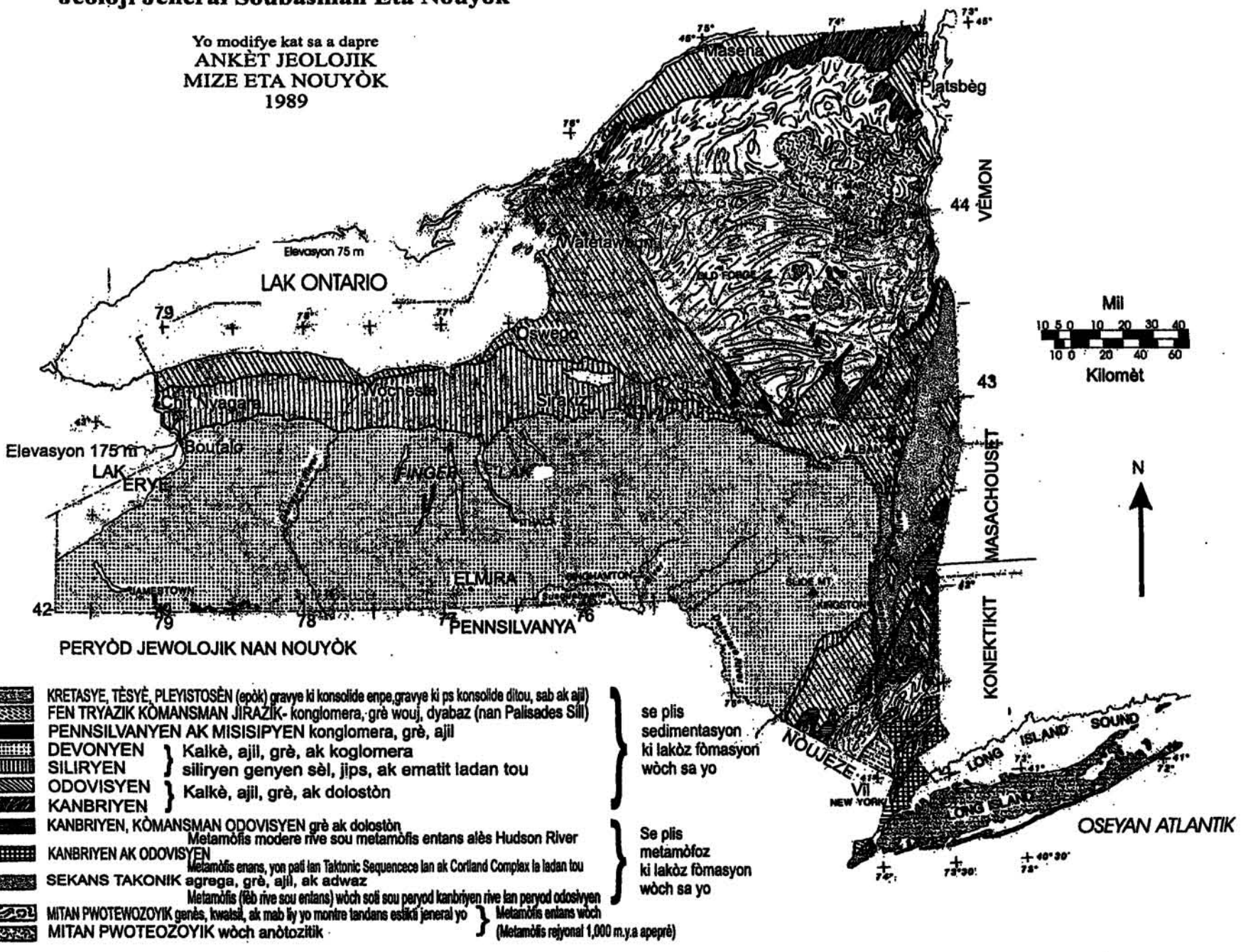
Van Planètè ak Zòn Imidite nan Kouch Twoposfè a.

Desen an montre pozisyon zòn imidite yo la yon ekwòks prèt pou li rive. Pozisyon yo chanje ak chanjman latitud rayon vèlikal solèy la. Nan emisfè nò a, zòn imidite yo depiase nan direksyon nò an ete, alòske yo depiase nan direksyon sid an ivè.

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

Jeoloji Jeneral Soubasman Eta Nouyòk

Yo modifiye kat sa a dapre ANKÈT JEOLJIK MIZE ETA NOUYÒK 1989

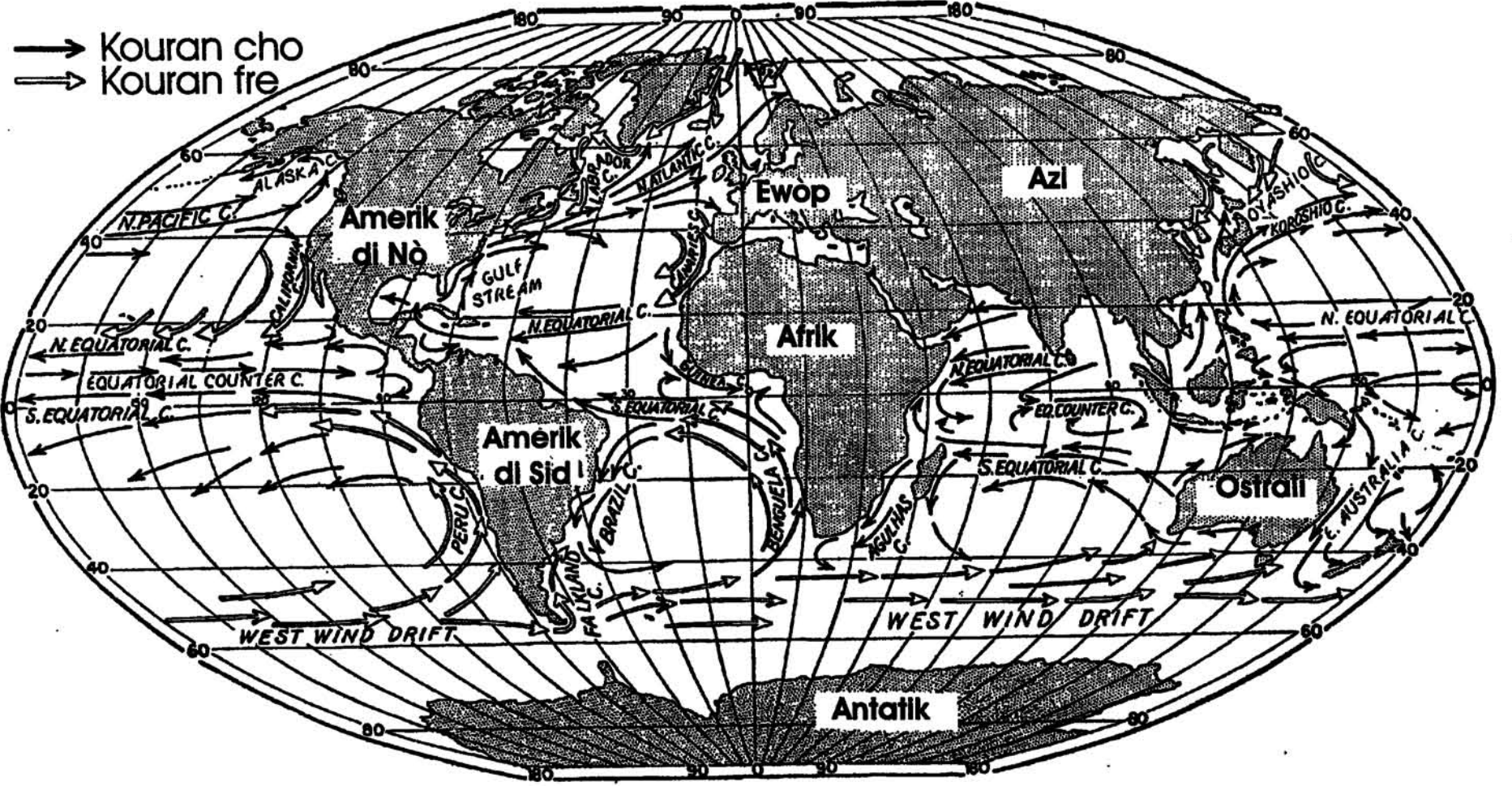
- KRETASYE, TÈSYÈ, PLEYISTOSÈN (epòk) grave ki konsolide enpe, grave ki ps konsolide ditou, sab ak ajil
- FÈN TRYAZIK KÒMANSMAN JIRAZIK-konglomera, grè wouj, dyabaz (nan Palisades Silil)
- PENNSILVANYEN AK MISIPYEN konglomera, grè, ajil
- DEVONYEN } Kalkè, ajil, grè, ak koglomera
- SILIRYEN } siliryen genyen sèl, jips, ak ematit ladan tou
- ODOVISYEN } Kalkè, ajil, grè, ak dolostòn
- KANBRIYEN } Kalkè, ajil, grè, ak dolostòn
- KANBRIYEN, KÒMANSMAN ODOVISYEN grè ak dolostòn
Metamòfis modere rive sou metamòfis entans alès Hudson River
- KANBRIYEN AK ODOVISYEN
Metamòfis enans, yon pati lan Taktionik Sequence lan ak Corland Complex la ladan tou
- SEKANS TAKONIK agrega, grè, ajil, ak adwaz
Metamòfis (fèb rive sou entans) wòch solè sou peryod kanbriyen rive lan peryod odovisyen
- MITAN PWOTEZOZYIK genès, kwatsil, ak mab liy yo montre tandans esaki jeneral yo
Metamòfis entans wòch
- MITAN PWOTEZOZYIK wòch anòtozitik
(Metamòfis reyonnal 1,000 m.y.a apeprè)

se plis sedimentasyon ki lakòz fòmasyon wòch sa yo

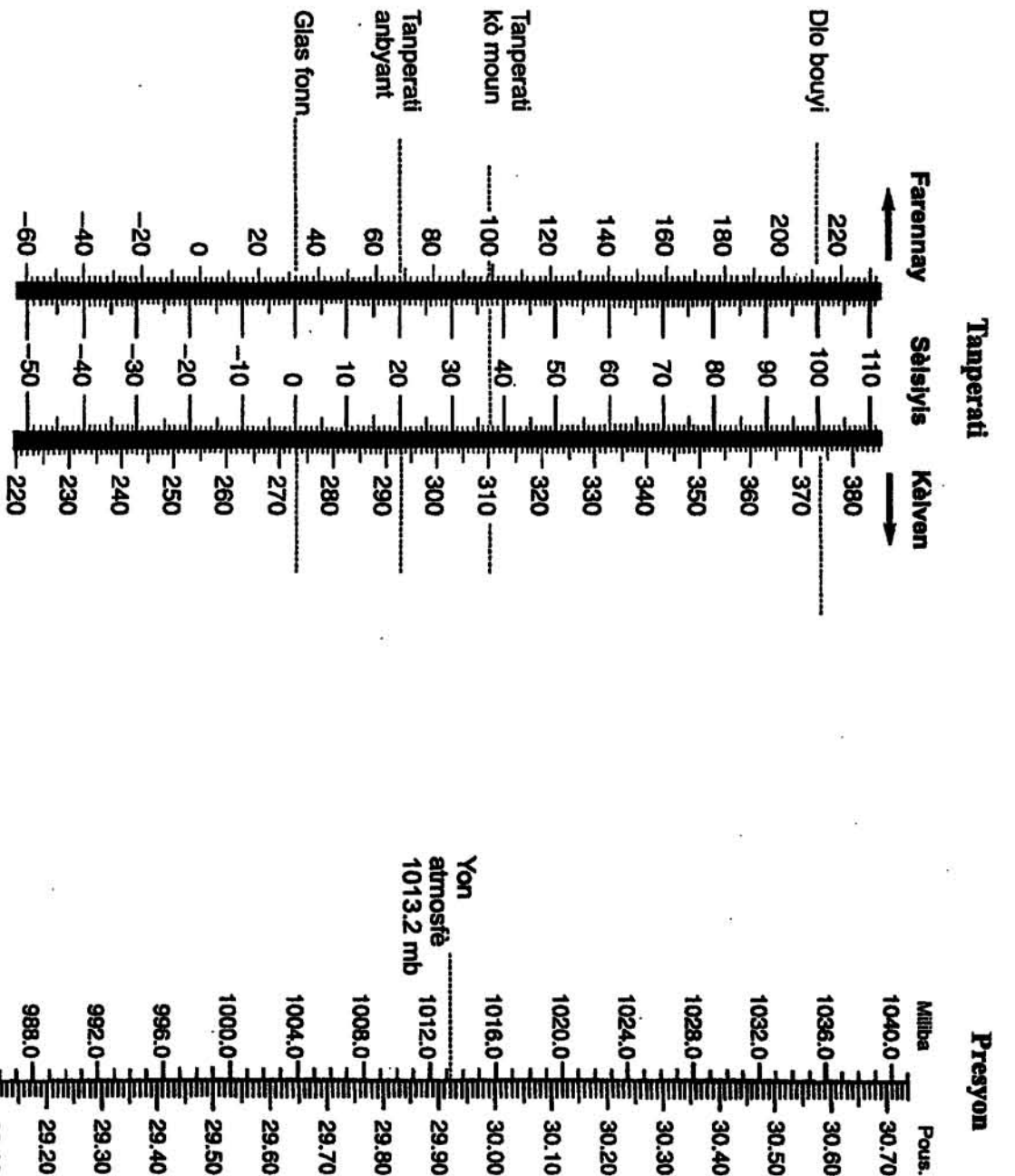
se plis metamòfòz ki lakòz fòmasyon wòch sa yo

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

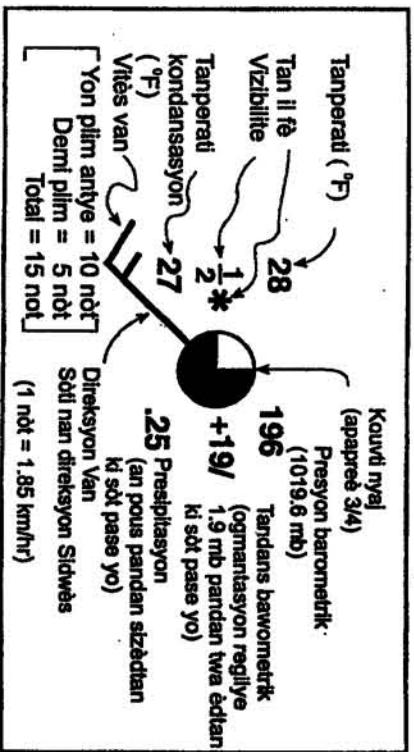
Kouran Oseyanik ki Alasifas yo

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

Senbòl kat meteyolojik

Tan il Fè		Mas Iè		Senbòl Fwon		Siklon
●	Farhaj	☁	Smog	☀	CA aktif kontinantal	☁
●	Lapli	☁	Lagrèl	☀	CP pole kontinantal	☁
☁	Lapli Glasè	☁	Bouya	☀	CP twopikal kontinantal	☁
☁	Lapli	☁	Labrim	☀	MP pole maritim	☁
☁	Lapli	☁	Lapli	☀	OKI	☁

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

Tanperati Kondansasyon (°C)

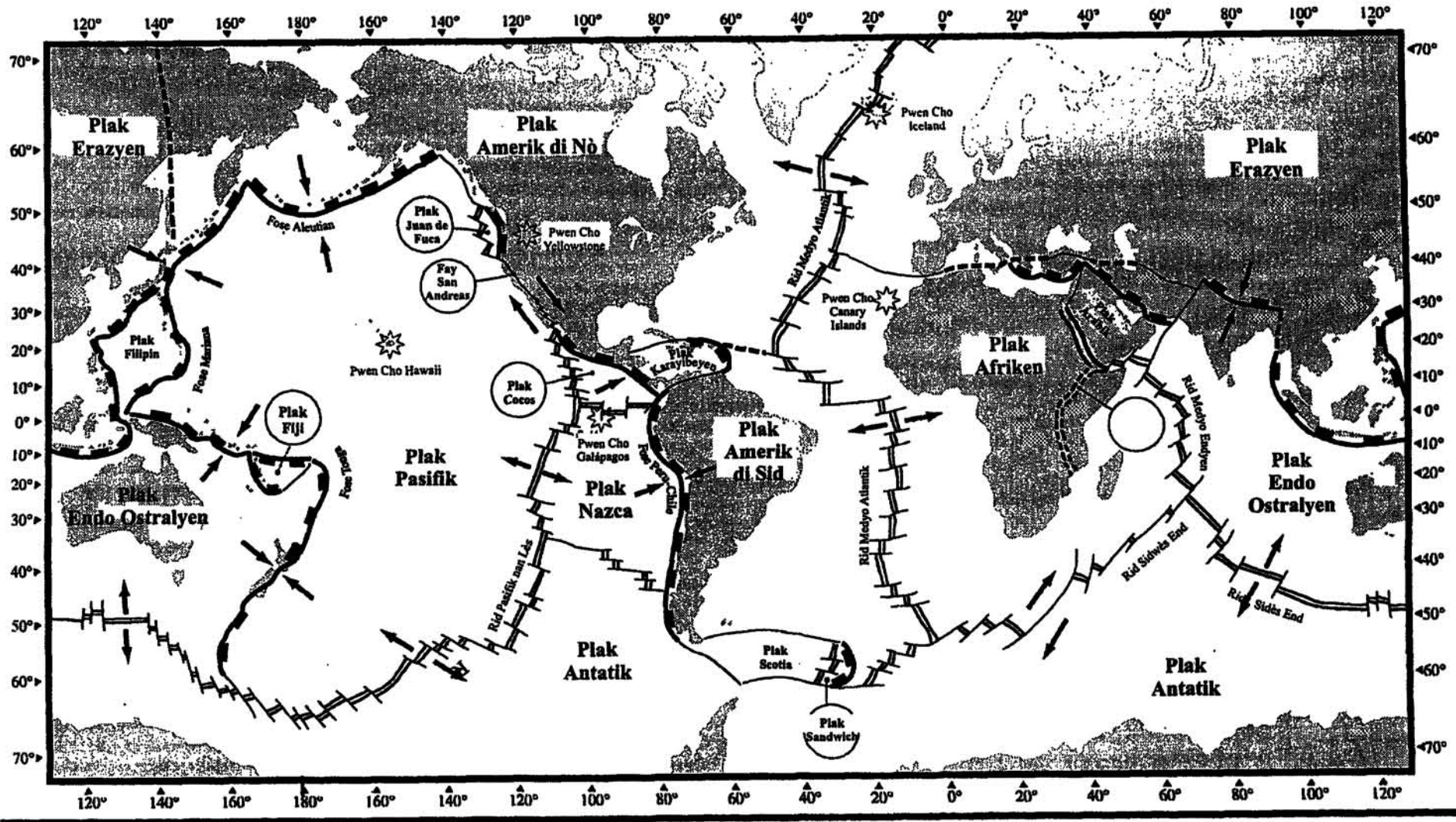
Tanperati Tanomèk boui sèch (°C)	Diferans ant tanperati boui imid ak tanperati boui sèch (°C)															
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
-20	-20	-33														
-18	-18	-28														
-16	-16	-24														
-14	-14	-21	-36													
-12	-12	-18	-28													
-10	-10	-14	-22													
-8	-8	-12	-18	-29												
-6	-6	-10	-14	-22												
-4	-4	-8	-12	-17	-29											
-2	-2	-5	-8	-13	-20											
0	0	-3	-6	-9	-15	-24										
2	2	-1	-3	-6	-9	-15	-24									
4	4	1	-1	-4	-7	-11	-19									
6	6	4	1	-1	-4	-7	-13	-21								
8	8	6	3	1	-2	-5	-9	-14								
10	10	8	6	4	1	-2	-5	-9	-14							
12	12	10	8	6	4	1	-2	-5	-9	-14						
14	14	12	10	8	6	4	1	-2	-5	-9	-14					
16	16	14	13	11	9	7	4	1	-1	-6	-10	-17				
18	18	16	15	13	11	9	7	4	2	-2	-5	-10	-19			
20	20	19	17	15	14	12	10	7	4	2	-2	-5	-10	-19		
22	22	21	19	17	16	14	12	10	8	5	3	-1	-5	-10	-19	
24	24	23	21	20	18	16	14	12	10	8	6	2	-1	-5	-10	-18
26	26	25	23	22	20	18	17	15	13	11	9	6	3	0	-4	-9
28	28	27	25	24	22	21	19	17	16	14	11	9	7	4	1	-3
30	30	29	27	26	24	23	21	19	18	16	14	12	10	8	5	-1

Imidite Relatif (%)

Tanperati Tanomèk boui sèch (°C)	Diferans ant tanperati boui imid ak tanperati boui sèch (°C)															
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
-20	100	28														
-18	100	40														
-16	100	48														
-14	100	55	11													
-12	100	61	23													
-10	100	66	33													
-8	100	71	41	13												
-6	100	73	48	20												
-4	100	77	54	32	11											
-2	100	79	58	37	20	1										
0	100	81	63	45	28	11										
2	100	83	67	51	36	20	6									
4	100	85	70	56	42	27	14									
6	100	86	72	59	46	35	22	10								
8	100	87	74	62	51	39	28	17	6							
10	100	88	76	65	54	43	33	24	13	4						
12	100	88	78	67	57	48	38	28	19	10	2					
14	100	89	79	69	60	50	41	33	25	16	8	1				
16	100	90	80	71	62	54	45	37	29	21	14	7	1			
18	100	91	81	72	64	56	48	40	33	26	19	12	6			
20	100	91	82	74	66	58	51	44	36	30	23	17	11	5		
22	100	92	83	75	68	60	53	46	40	33	27	21	15	10	4	
24	100	92	84	76	69	62	55	49	42	36	30	25	20	14	9	4
26	100	92	85	77	70	64	57	51	45	39	34	28	23	18	13	9
28	100	93	86	78	71	65	59	53	47	42	36	31	26	21	17	12
30	100	93	86	79	72	66	61	55	49	44	39	34	29	25	20	16

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

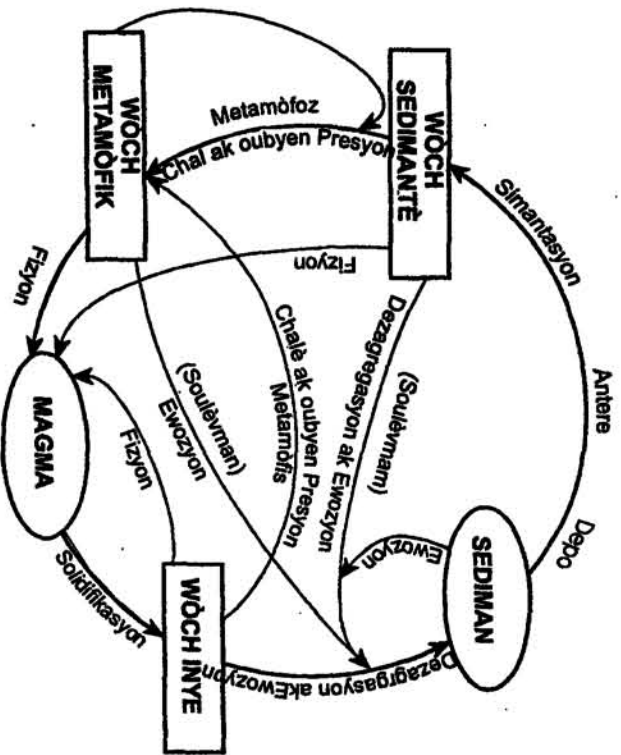
Plak Litosferik

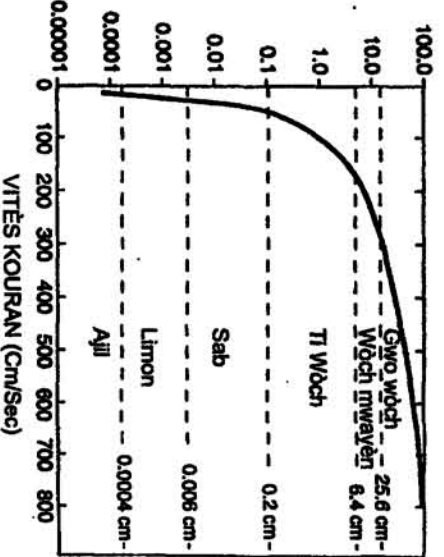
KLE SENBÒL YO:

- Fwontye Plak Divèjan (se fay transfòmàn ki jeneralman koupe fwontye sa a nan rid medyo o seyanik yo)
- Fwontye Plak Konvèjan (Zòn Sibdiksyon)
- Fwontye Plak Fay Transfòmàn
- Fwontye Plak Konplèks ou Ensèten
- Mouvan Relatif nan Fwontye Plak yo
- Pwèn cho nan Manto a
- Rid Medyo Oseyanik

Sik Wòch nan Ekòs Latè

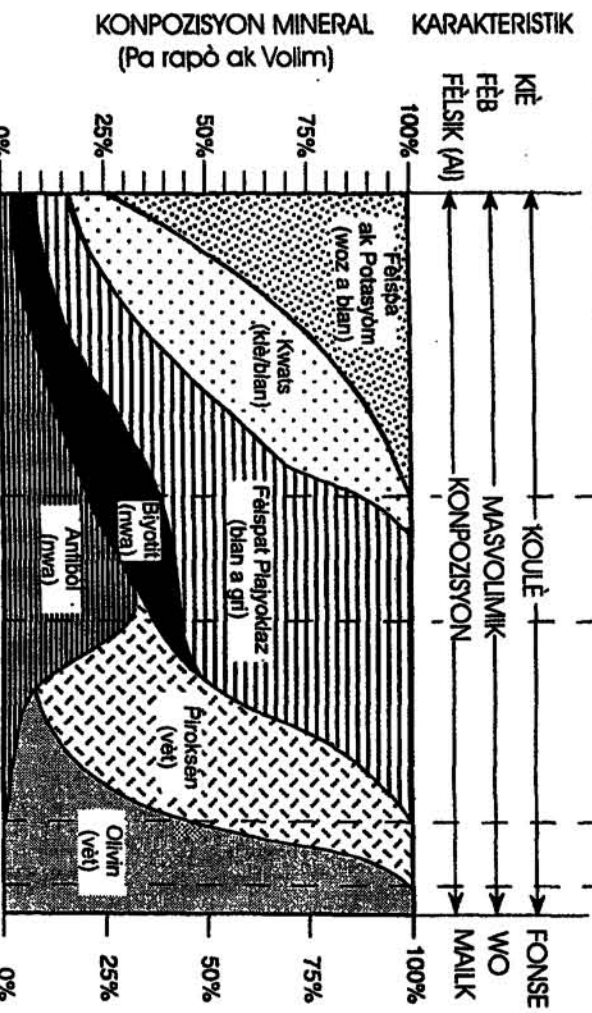
Relasyon ant Gwosè Patkil ak Vitès Dio ki Pote yo Ale

Grafik la montre ki vitès dio ki nesese pou patkil yo kapab kontinye deplase pa pou yo komanse deplase. Se diferans nan mas vòlmanik patkil yo ak fòm patkil yo ki lakòz varyasyon yo.

Chemina Pou Idantifye Wòch Vòlkanik

ANVIWONNMAN POU FÒMASYON		GWOSE GRENN YO	TEKSTI
ENTRIZYON (Pitonik)	EKSTRIZYON (vòlkanik)		
Oaldyan (an jeneral li parèt nwa)	Pyè Pons	Pa kristalen	Lis
	Riyolit Vesikilè	Tachiltit Vesikilè	Ki pa vesikilè
	Riyolit	Andezit / Sheat / Vesikilè	Vesikilè (pòch gaz)
Granitè	Andezit	Mwenske 1 mm	Fen
Pegmatit	Diyorit	1mm a 10 mm	Gwo
		Peridotit	Ki pa Vesikilè
		10 mm ou plis	Trè Gwo

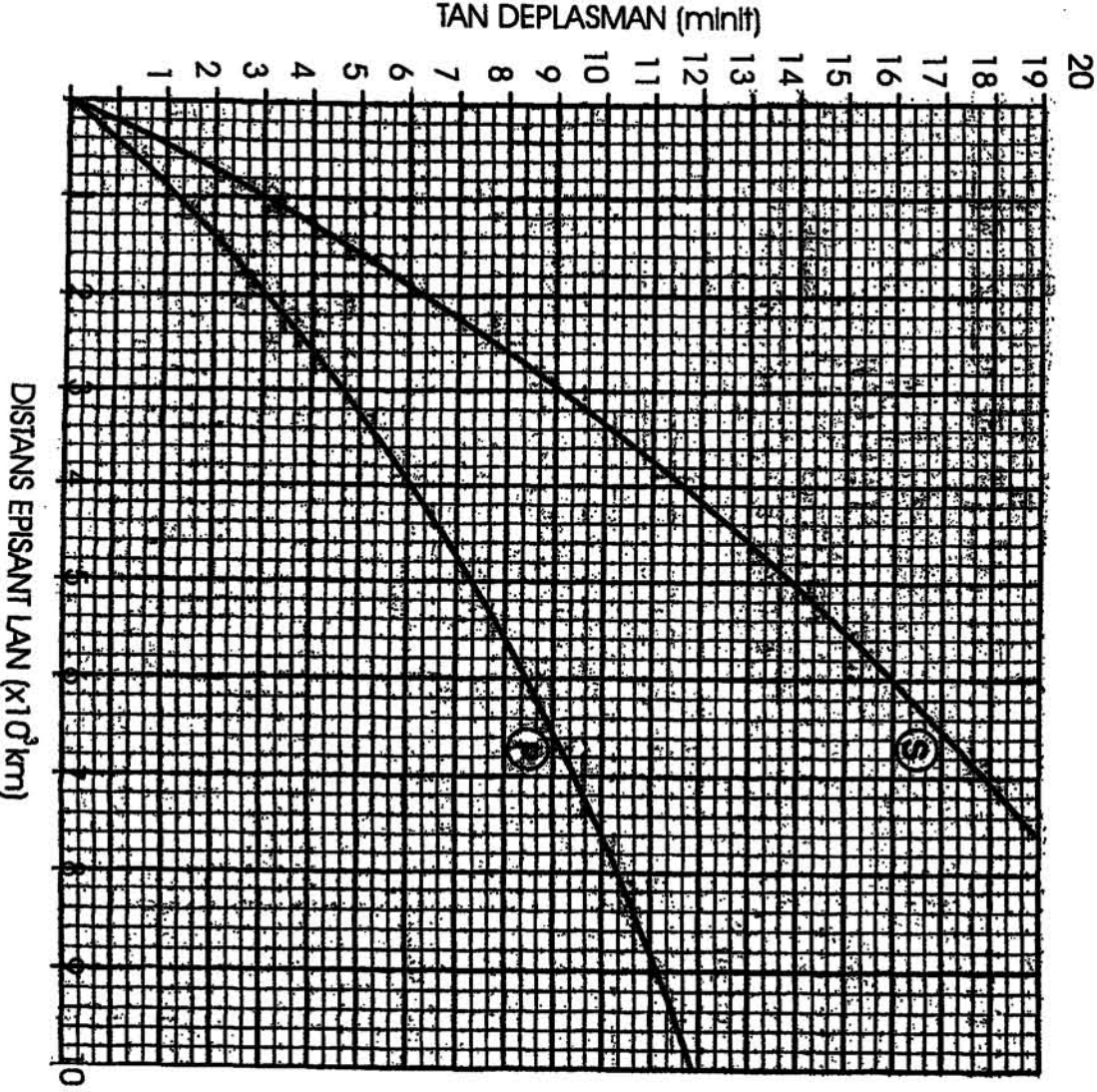

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

Konpozisyon Chimik Mwayen nan Ekòs Latè, Idwosfè ak Twoposfè

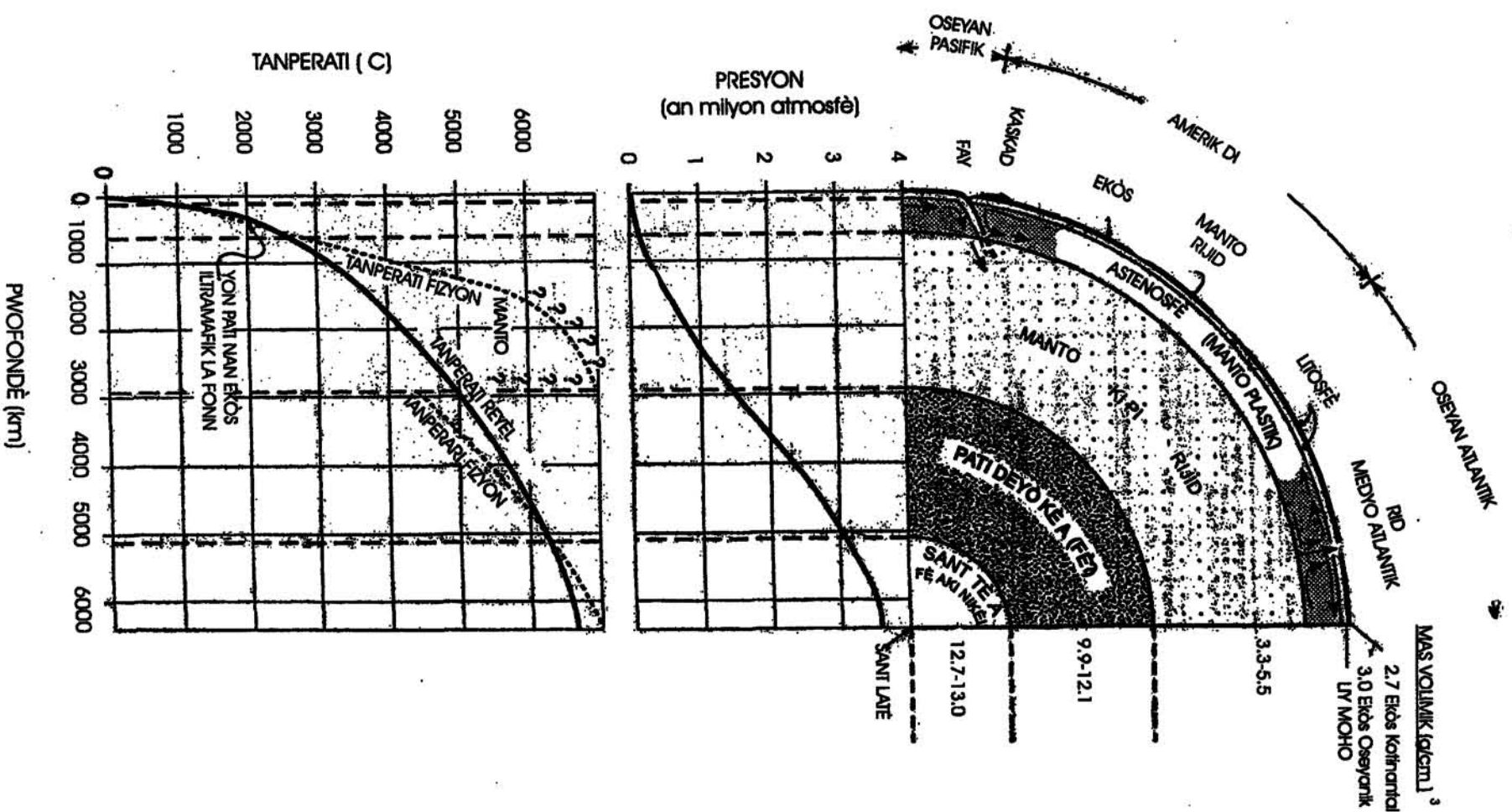
ELEMAN (senbòl)	EKÒS		IDWOSFÈ	TWOPOSFÈ
	Pousantaj pa rapò ak Volim	Pousantaj pa rapò ak Volim		
Oksijèn (O)	46.40	94.04	33.0	21.0
Silisyòm (Si)	28.15	0.88		
Aliminyòm (Al)	8.23	0.48		
Fè (Fe)	5.63	0.49		
Kalsiyòm (Ca)	4.15	1.18		
Sodyòm (Na)	2.36	1.11		
Mogesyòm (Mg)	2.33	0.33		
Potasyòm (K)	2.09	1.42		
Azòt (N)				78.0
Idwojèn (H)			66.0	
Lot	0.06	0.07	1.0	1.0

Tranbleman Tè, Tan Deplasan Onn P ak Onn S

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

Dediksyon Sou Pwopriyete Anndan Latè

Chema pou Idantifye Wòch Sedimanntè

WÒCH SEDIMANNTÈ KI SOT NAN TÈ KI PA ÒGANIK					
TEKSTI	GWOSE GRENN YO	KONPOZISYON	KÒMANTE	NON WÒCH YO	SENBÒL
Klasik (kase)	TI wòch, wòch mwayer akoubyen gwo wòch ki anere nan sab, limon akoubyen ajil		Fragman awond	Konglomera	
	Sab (0.2 jiska 0.006 cm)		Fragman angile	Brekya	
	Limon (0.006 jiska 0.0004 cm) ajil		Green fen rive sou gwo Trè fen	Grè	
	06 jiska 0.0004 cm) ajil (pipiti pase 0.0004 cm))		Konpak - fann-fasil	limon	
				Ajil	
WÒCH SEDIMANNTÈ KI FÒME CHIMIKMAN OSINON ÒGANIKMAN					
TEKSTI	GWOSE	KONPOZISYON	KÒMANTE	NON WÒCH YO	SENBÒL
Kristalen	Varye	Ailit	Kristal ki sot nan presipite chimik ak nan evaporit	Wòch sèl	
	Varye	Jips		Wòch jips	
	Varye	Dolomit		Dolostòn	
	Mikwoskopik Rive sou Fen	Kalsit	Fragman koki ki simanite, oubyen presipite ki gen odin dyokajik	Kalkè	
Biyoklasik	Varye	Kabòn	Restan plant	Chabon	

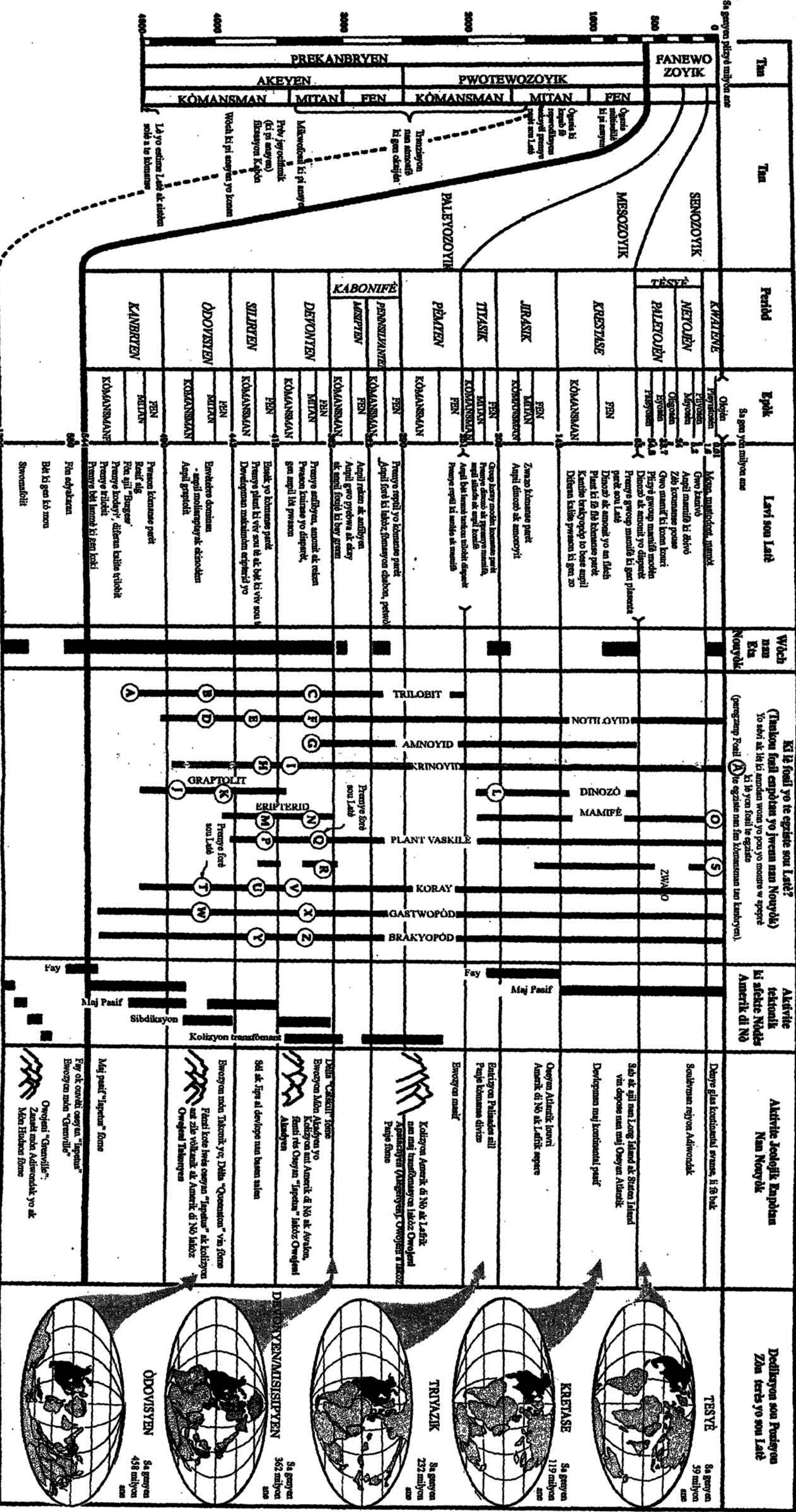
Chema Pou Idantifye Wòch Metamòfik

TEKSTI	FOLYE		KONPOZISYON	TIP METAMÒFIS	KÒMANTE	NON WÒCH YO	SENBÒL
	AN LIY	AN PLAK					
Pa an kouch	Fen	Medyòm rive sou epè	Kwartz Felspat Dolomit Mika	Rejyonel (Chale ak presyon ogmante plis ll fon)	Metamòfis (kailite anteryè)	Adwaz	
	Fen rive sou epè				kristal mitka yo lakoz silas folye yo klere	Filit	
	Fen				metamòfis ajil oubyen felspat yo lakoz kristal mitka aplati yo vizib	Chis	
	Varyab				Metamòfis kailite siperyè; geyen mitka ki tournen felspat; mineral yo ranje an bann dapre ki kailite mineral yo ye	Nyes	
					chale magma ak lav ki tou pre yo chanje tout kailite wòch	Koreyèn	
					Metamòfis kwartz grè kwartz	Kwatsit	
					Metamòfis kalkè osinon dolostòn	Mab	
					TI wòch kapab deforme oubyen yo kapab detire	Metakonglomera	

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

Tablo Referans Syans Latè-Edisyon 2001

- (Desen fosil yo pa sou eche!)
- A
  - B
  - C
  - D
  - E
  - F
  - G
  - H
  - I
  - J
  - K
  - L
  - M
  - N
  - O
  - P
  - Q
  - R
  - S
  - T
  - U
  - V
  - W
  - X
  - Y
  - Z

Tablo Referans Syans Late-Edisyon 2001